

KOTOAUTUMISEN EDISTÄMINEN PUDASJÄRVELLÄ

- MUUTOS 2020

≡ PUDASJÄRVI ≡

VAIN
HYVIÄ
SYITÄ

Pudasjärvi

- Asukkaita 7697
- Äidinkieli muu kuin suomi tai ruotsi 184
- Kotouttamispalveluiden asiakkaita 94
- Pudasjärvellä puhutaan noin 18 eri kieltä ja eri kansalaisuuksia on yli 20
- 31.12.22 saakka sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut tuottaa Oulunkaaren kuntayhtymä

Lähtötilanne ja perusteet kotouttamistyön muutokselle

- toimintamallin nykyaikaistaminen ja valtavirtaistaminen
- viranomaisten asenteiden muutos
- resurssien kohdentaminen oikealla tavalla
- kaikki maahanmuuttajat olivat sosiaalipalvelujen asiakkuudessa tarpeista huolimatta

Muutosprosessi vuonna 2019

- Yksityiskohtainen työsuunnitelma ja aikataulutus ennen muutosta
- Useita työpajoja, joissa asiaa avattiin eri näkökulmista
 - Mitä sosiaalipalvelut ovat + käsitteiden avaaminen
 - Mihin voi ottaa yhteyttä ja milloin
 - Kuka vastaa mistäkin konkreettisesta asiasta - taulukointi
 - Toimeentulotukiprosessin konkretisoiminen
 - Huolen tasojen avaamiset
 - Jne..
- 1 sosiaaliohjaajan vakanssin siirto liikkeen luovutuksena kuntayhtymästä kaupungille, 1 tyhjän viran lakkautus (yhtymähallituksen päätös, yt-lain mukainen prosessi)
- Prosessin konkretisoiminen ja kuvaaminen

Prosessi

- Pudasjärven kaupungin kotouttamispalveluissa huolen herätessä:
- ”Mikä on huoli? Mikä on tuen tarve?”
- Yhteydenottoon on sosiaalipalvelujen reagoitava 7 arkipäivän kuluessa
- Yhteydenotot: Seudullisen palvelunumero **08-58755010**

SOSIAALIPALVELUJEN ASIAKKUUS

Muutos vaatii

- Ennakoivaa suunnittelutyötä
- Muutoksen aikana säännölliset sovitut työpajat / palaverit, jossa työstetään konkreettisia teemoja
- Käsitteiden avaaminen ja konkretisoiminen (esim. perhetyö, kotipalvelu)
- Muutoksen jälkeen yhteisen vuoropuhelun säännöllinen jatkuminen
- Konkreettinen työnjakolistaus
- Prosessit ja niiden tarkempi hiominen yhteistyössä
- Samat muutosjohtamisen elementit pätevät, kuin missä tahansa muutoksessa, tässä muutoksessa lisäksi keskeistä valtavirtaistamisen ajatus

Kotoutumisen edistämisen tarkoitus

- Pudasjärven kaupunki tarjoaa maahanmuuttajille samoja peruspalveluja, joita tarjotaan kaikille kuntalaisille.
- Kotoutumisen edistämisen keskeisenä tavoitteena on maahanmuuttajien integroituminen kaikkiin kaupungin peruspalveluihin mahdollisimman pian, huomioiden erityispalvelut, joita maahanmuuttaja tarvitsee kyetäkseen saavuttamaan ja käyttämään tasavertaisesti olemassa olevia palveluita.

Toivottu muutos yhdessä tehtävään kotoutumisen edistämiseen

Halutaan kotouttaa toimintakykyiseksi yhteiskunnan ja kunnan jäseneksi

Sosiaalipalvelut ovat vain väliaikaisia palveluja tarvelähtöisesti

Kotoutumisen edistämässä tulee ottaa nykyaikainen ja laaja-alainen näkökulma: Yksilöllinen ja systemaattinen kotoutumisen tavoitteiden määrittely, jossa huomioidaan arjen hallinta:

- Asuminen: kotivakuutus, kierrättäminen, itsenäinen laskujen maksu verkkopankissa, säänmukainen pukeutuminen, kello ja kalenteri, It-aidot, kielen oppiminen
- Asuinympäristö: Osataan lukea karttaa ja käyttää julkista liikennettä
- Vapaa-aika: Kirjastossa asiointi, sosiaaliset verkostot
- Terveysasiat: Itsenäinen ajanvaraus, Kanta-arkiston käyttö ja asiointi apteekissa
- Perhe ja vanhemmuus: osataan käyttää esim. Wilmaa, varhaiskasvatuksen ja perhekerhojen yht.työ
- Suomalainen palvelujärjestelmä ja yhteiskunta: Ymmärretään suomalaista yhteiskuntaa sekä palvelujärjestelmää sekä miksi veroja maksetaan
- Tavoitteena on ymmärtää maahanmuuttaja-, sosiaali- ja terveyspalveluiden, TE-palveluiden ja Kelan ero
- Menetelmänä yksilö- ja ryhmäohjaus sekä vertaistuki: Ohjaus ja voimaannuttaminen, osallistuminen järjestöjen ja yhdistysten järjestämiin aktiviteetteihin, vertaistukiryhmät
- Kantaväestön ja maahanmuuttaja väestön kohtaamisten edistäminen

Toivottu muutos yhdessä tehtävään kotoutumisen edistämiseen

- Säännölliset kotoutumisen monialaiset yhteistyöpalaverit: monikulttuurisen työn koordinaattori, kotoutumispalveluiden ohjaajat, Oulunkaaren maahanmuuttajapalvelut (= käytännön työtä tekevät sosiaaliohjaajat, perhetyöntekijä, terveydenhoitaja ja vuokratalojen asumisneuvoja).
- *Tavoitteena* on kotoutumisen edistämisen kehittäminen, asiakkaiden palveluohjaus, asiakkaiden palvelutarpeet, tiedonsiirto haasteista, sosiaalisten suhteiden vahvistaminen ja järjestöyhteistyö.
- Kunnalla on lain mukainen vastuu kotoutumisen edistämisestä ja tarkoituksenmukaisista palveluista riippumatta palvelun tuottajasta. "Kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisen kehittämisestä sekä sen suunnittelusta ja seurannasta paikallistasolla." (Laki kotoutumisen edistämisestä § 30).
- Resursointi maahanmuuttajapalveluissa nykyaikaistaa niin, että resurssia keskitetään kotoutumisen edistämiseen
 - Sosiaaliohjaajien tehtävänkuvan muutos: vastaamaan nykyaikaista kotoutumisen edistämisen toimintamallia (esimerkkinä Joensuu). Yhden sosiaaliohjaajan tehtävän muuttaminen kotouttamisohjaajaksi.
 - Perhetyöntekijän tehtävän muuttaminen keskittymään kotoutumista edistävään arjen perhetyöhön, eikä niinkään lapsiperheiden kotipalveluun sosiaaliohjaajan ja sosiaalityöntekijän palvelutarpeen arviontiin perustavaan palveluun.

Monikulttuuriset palvelut, tavoite

- Tavoitteena on, että maahanmuuttaja kotoutuessaan kiinnittyy kotikuntaansa, osaa toimia yhteiskunnan jäsenenä, asettaa kotoutumiselleen realistiset tavoitteet ja vahvistaa osaamistaan työllistämismahdollisuuksiaan edistäen.
- Monikulttuuristen palveluiden kotoutumisen edistämisen seurannassa käytetään säännöllisesti erilaisia mittareita, joiden pohjalta toimien tuloksellisuutta voidaan arvioida ja kehittää.

Kotoutumisen edistämisen palvelut, tavoite

- Kotoutumisen edistäminen ja kotoutuminen ovat tavoitteellista toimintaa.
- Jokaisella asiakkaalla on oma nimetty työntekijä.
- Yksilökohtaiset tavoitteet kirjataan Walmu-asiakastietojärjestelmään.
- Tavoitteiden toteutumista tarkastellaan säännöllisesti.
- Asiakkaita ovat ne maahanmuuttajataustaiset asiakkaat, jotka tarvitsevat kotoutumisen edistämisen palveluja, mutta eivät ensisijaisesti sosiaalipalveluja, yhteisasiakkuus mahdollista.

Kotoutumisen edistämisen palvelut, tavoite

- Palvelut räätälöidään tarkoituksenmukaiseksi palvelukokonaisuudeksi asiakaslähtöisesti. Prosessi käynnistyy alkuhaastattelulla eli kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnilla. Kaikille tehdään omat alkukartoitukset ja kotoutumissuunnitelmat, joiden pohjalta tuetaan asiakkaan kotoutumista yhteiskunnan jäseneksi. Kotoutumissuunnitelmaan kirjataan tavoitteita, jotka asiakkaan pitäisi osata itse suorittaa tietyn tavoitteellisen ajan puitteissa.
- Tehdään perhepalveluiden sosiaaliohjaajan kanssa yhteistyössä palvelutarpeen arviointi ja alkukartoitus kiintiöpakolaisille ja esim. perheen yhdistämisissä.

Haasteita uudessa toimintamallissa

- Kela yhteistyö, Kelan toiminta pohjautuu sosiaalitoimen kanssa tehtävään tiedonvaihtoon (Kelmu-tietojärjestelmä) valtakirjalla onnistunut asioiden hoito pääosin, mutta haasteita hetuttomien asioiden hoidossa on ilmennyt.
- Kelalla ei lähipalvelua korona-aikana juuri ollenkaan.
- Perhepalveluiden sosiaaliohjaajien ja sosiaalityöntekijöiden kanssa yhteistyötä tehty tarpeen mukaan ja se on sujunut pääsääntöisesti hyvin. Täytyy sopia yhdessä, mitkä asiat kuuluvat ns. kotoutumisen edistämiseen ja mitkä asiat ovat selvästi sosiaalipalveluiden työkenttää.
- Yhteiset palaverit tärkeitä ja etenkin alussa niitä on hyvä olla säännöllisesti.

Kokemuksia toimintamallista

- Asiakkaille on muodostunut nopeammin selkeä kuva eri viranomaisten rooleista ja vastuista.
- Asiakkaiden ohjauksen ja tuen tarve on taloudellisten asioiden lisäksi usein hyvin arkista ja konkreettista, esim. ajokortin hankkiminen, työhön ja opiskeluun sekä vapaa-aikaan liittyvät asiat.
- Tarvittaessa sosiaalipalveluita; esim. lastensuojelu, vammaispalvelu, täydentävä toimeentulotuki, ikäihmisten palvelut.
- Suuri osa työajasta menee Kelan asioiden hoitoon.
- Matalalla kynnyksellä yhteys sosiaalitoimeen.

Kokemuksia toimintamallista

- Kotoutumisohjaajan koulutus voisi olla esim;
- Amk koulutus, jota voisi täydentää alaan liittyvillä koulutuksilla ja esim. palveluohjauksen täydennyskoulutuksella.
- Työntekijällä tulee olla kattavasti tietoa eri palveluista ja miten niihin asiakkaan voi ohjata.
- Jokaisen tahon tulee ottaa vastuuta kotoutumisen edistämisestä.
- Vaatii edelleen kehittämistä ja esim. asiakaspalautteen keräämistä.

Kiitos!

LEENA MÄMMI-LAUKKA

Projektikoordinaattori

Leena.mammi-laukka@oulunkaari.com

p. 050 3950 399

SIRPA TIMONEN-NISSI

Monikulttuurisen työn

koordinaattori

Sirpa.timonen-nissi@pudasjarvi.fi

p. 040 6212 767

